

ДОКЛАД
на Постоянната комисия по стопански науки и
управление
за резултатите от извършеното оценяване по процедура
за последваща институционална акредитация
в Международното висше бизнес училище – гр.
Ботевград

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА предоставя на Вашето внимание доклад по процедурата за последваща институционална акредитация в Международното висше бизнес училище.

Докладът е разработен съгласно приетите от Акредитационния съвет на НАОА (28.04.2022 г.) критерии за последваща институционална акредитация в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 77, ал. 4 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 4 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	21.04.2022 г./ Протокол № 9
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	16.06.2022 г./ Протокол № 15
3.	Извършено посещение на ЕГ	28.11.2022 г. - 02.12.2022 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	14.06.2023/Протокол № 21
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	18.07.2023/Протокол № 27
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

ОТ ЕКСПЕРТНА ГРУПА В СЪСТАВ:

1. **Доц. д-р Теодор Стоянов Атанасов**, Софийски университет „Свети Климент Охридски“ – ръководител ЕГ
2. **Доц. д-р Десислава Бориславова Серафимова**, Икономически университет - Варна – член на ЕГ
3. **Доц. д-р Людмила Димитрова Михайлова**, Русенски университет – член на ЕГ
4. **Доц. д-р Ирина Емилова Любенова**, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов – член на ЕГ
5. **Маргарита Христова Георгиева**, Университет за национално и световно стопанство – студент – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПКЧНУ: проф. д-р Пенка Димитрова Шишманова

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

С решение на Акредитационния съвет (Протокол № 01 от 11.01.2018 г.) МВБУ получава институционална акредитация с оценка 8,98 (осем цяло и деветдесет и осем стотни) и срок на акредитацията пет години. Определен е капацитет на висшето училище от 6 700 студенти.

Акредитирани са три професионални направления, в които се осъществява обучение в ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър и ОНС „Доктор“. Обучението за ОКС „бакалавър“ и

„магистър“ е в редовна, задочна и дистанционна форма.

Към 01.12.2022 г. броят на обучаваните студенти и докторанти по акредитираните професионални направления за учебната 2022/2023 година според Националния регистър на НАЦИД е представен в следната таблица:

Акредитирани професионални направления и специалности от регулираните професии във ВУ							
Вид на процедурата/ Професионално направление/специалност от регулираните професии	Срок на валидност на акредитацията	Последна оценка	Капацитет	Брой студенти/обучавани по ОКС и ОНС в последната приключила академична година (според Националния регистър на НАЦИД)			
				бакалавър	магистър	доктор	общо
Институционална акредитация	11.01.2023 г.	8,98	6700	1143	331	11	1485
ПН 3.7. Администрация и управление	18.11.2020 г.	9,30	3400	610	176	7	793
ПН 3.8 Икономика	18.04.2024 г.	9,51	2370	405	121	3	529
ПН 3.9 Туризъм	23.07.2025 г.	9,06	1075	128	34	1	163

Състояние на МВБУ през учебната 2022/2023 (към 01.12.2022 г.)

МВБУ представя документи, от които е видно, че притежава собственост или има сключени дългосрочни договори за ползване върху недвижимите имоти, предназначени за обучението.

При предходната институционална акредитация, НАОА прави следните препоръки:

Препоръка 1. Да се увеличи броя на научните публикации, индексирани в системите Scopus и Web of Science. Срок: Постоянен

За изпълнение на препоръката, МВБУ насочва своите усилия към разработване и изпълнение на научно-изследователски проекти, участия в научни конференции, форуми и семинари. На тази основа се наблюдава нарастване на общия брой публикации в чужбина (с 4% средногодишно за периода 2018-2022 г.), както и на броя на публикациите в издания, индексирани в Scopus и WoS. Последните се увеличават от 2 бр. за 2018 г. (според данните в Рейтинговата система на ВУ в България) на 25 бр. за 2022 г.

ПК счита, че препоръката се изпълнява.

Препоръка 2. Да се осигурят допълнителни споразумения за сътрудничество с чуждестранни висши училища и образователни институции за подпомагане на мобилността и за разширяване на възможностите на студентите за трансфер на кредити. Срок: Постоянен

В изпълнение на тази препоръка МВБУ разширява и развива международното сътрудничество чрез актуализиране на партньорската си мрежа. Докато при предходната акредитация сключените споразумения са били 13 бр., понастоящем ВУ вече има действащи общо 25 международни договора за академична мобилност по програма „Еразъм+“ и 18 други двустранни договори за партньорство с чуждестранни ВУ и образователни институции. От 2019 г. МВБУ е съорганизатор на международна докторантска конференция, която се провежда ежегодно в гр. Орадея, Румъния. Към началото на учебната 2022/2023, МВБУ членува в три международни научни университетски мрежи. Отчитат се и три

индивидуални участия на преподаватели на ПОТД в международни научни мрежи.

ПК счита, че препоръката се изпълнява

Препоръка 3. Да се увеличи броят на чуждестранните студенти, за да отговаря висшето училище на наименованието си „Международно“ *Срок: Постоянен*

МВБУ има акредитирани програми за обучение на английски и руски език в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. За привличане на чуждестранни студенти се полагат специални усилия, в т.ч. информираност и осигуряване на достъп до ресурсите за обучение. Официалният сайт на МВБУ се поддържа и на английски език, както и всички други рекламни и информационни материали, използвани в КСК. В сравнение с периода на предходната акредитация (когато по данни от доклада, достъпен на сайта на НАОА, са били обучавани 36 чуждестранни студенти), в настоящия период извънредната ситуация, свързана с COVID-19 и въведените административни и визови ограничения, осуетяват усилията на ВУ за привличане на чуждестранни студенти. Въпреки това, в резултат на целенасочените действия на МВБУ, към м. декември 2022 г. във ВУ се обучават двама чуждестранни докторанти в ПН 3.7 „Администрация и управление“, а от общо 10 проведени процедури за ОНС „Доктор“ за периода 2018-2021 г., 20 % са на докторанти от чужбина.

В стремежа за привличане на чуждестранни студенти МВБУ полага усилия и в редица други направления: през 2018 г. е домакин на студенти от University of Applied Sciences SAXION; през 2019 г. е домакин на 30 студента от университета "1-ви декември 1918", Алба Юлия, Румъния, осъществили посещение в Центъра за дистанционно обучение към МВБУ и участвали в практически семинар; в официален европейски бюлетин на програма „Еразъм+“ МВБУ е посочено като добър пример за проведена международна студентска конференция с участие на студенти от страната и чужбина; през учебната 2017/2018 МВБУ провежда първата международна седмица, като е домакин на 18 преподаватели от 12 университета от Европа; през 2018/2019 г. е проведена втора международна Еразъм+ седмица, в която участват 20 представители от 11 държави; в началото на 2020 г. е подписан Договор за сътрудничество с University of Technology (UNITECH), Moscow region, Русия, по който се предвижда възможност за обмен на студенти.

ПК счита, че препоръката се изпълнява частично.

Препоръка 4. Да се предприемат мерки за разширяване участието на работодатели в мониторинга и актуализацията на учебната документация. *Срок: Постоянен*

МВБУ разширява партньорството си с работодателите на базата на сключени договори и споразумения с КРИБ, Българската стопанска камара, International Institute for Migration and Security Research, Дипломатическия институт към Министъра на външните работи на Р България, Българската асоциация по управление на проекти, Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, Българската туристическа камара, Junior Achievement и др. Представителите на партньорските организации допринасят за мониторинга и актуализацията на учебните програми по различни начини. Те се включват в учебния процес в качеството на гост-лектори пред студенти по практически теми, свързани със съответните учебни дисциплини. Участват в разработването на две обучителни програми в магистърска степен - МП "Предприемачество и иновации" (с Фондация „Приложни изследвания и комуникации“) и МП „Ризорт и СПА мениджмънт“ (с Български съюз по балнеология и СПА туризъм). В държавните изпитни комисии и защиты на магистърски тези също участват представители

на практиката. Наред с това, МВБУ регулярно организира срещи и провежда семинари с бизнеса по актуални въпроси от взаимен интерес; представители на бизнеса са съорганизатори и партньори при провеждането на научни конференции на МВБУ; създадена е възможност за възлагане на теми за магистърски тези, пряко обвързани с практически проблеми на бизнеса от партньорските организации.

ПК счита, че препоръката се изпълнява.

Препоръка 5. Да се контролират по-добре изпитните процедури на дистанционно обучение. Срок: Постоянен

Според Доклада-самооценка през 2020 г., освен интегриране на нова версия на платформата за дистанционно и електронно обучение, са извършени и допълнителни нововъведения и усъвършенствани дейности: 1. Създаване и имплементиране на допълнителна функционалност за оценяване на предадени курсови работи на студенти по специално създадена от и за МВБУ скала за оценяване; 2. Създаване и внедряване на цялостна методология за избор, разработка и предаване на магистърски тези от магистри в платформата за дистанционно електронно обучение; 3. Използване на професионалната система за проверка на оригиналността на студентските разработки и установяване на плагиатство Turnitin, а по-късно и на предоставения от МОН StrikePlagiarism; 4. Въведено 4-компонентно изпитване по всяка учебна дисциплина: два електронни изпитни теста, провеждани чрез дистанционна идентификация на самоличността на студента и проследяване на всички негови активности чрез профила му в системата; разработване на самостоятелна писмена (курсова) работа, реализирано функционално в среда на Moodle чрез дейност „Assignment“ и контролирано за плагиатство чрез посочения специализиран софтуер; финален изпит в електронна среда, при непрекъснат квесторски контрол чрез системата за видеоконферентна връзка BigBlueButton съобразно технология, регламентирана в специален документ „Инструкции за онлайн провеждане на изпити“.

ПК счита, че препоръката се изпълнява.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И С РАЗПОРЕДБИТЕ НА ЗВО

СТАНДАРТ 1 ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. ВУ има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности.

Q 1.1.1 ВУ организира своите дейности в съответствие със своята мисия, цели и задачи, обществените потребности и действащото законодателство.

МВБУ провежда образователна политика в съответствие с приетите и публично оповестени на сайта на ВУ мисия, визия, цели и задачи, които са неразделна част от основополагащи вътрешно-нормативни документи – Правилник за устройството и дейността на МВБУ, Стратегия за развитие 2030 на МВБУ, Стратегия за ДО на МВБУ 2020, Наредба за организация на Дистанционното обучение в МВБУ, Наредба за организация на учебния процес на МВБУ. Те са основани на идентифицирани от ВУ притежавани конкурентни предимства, при отчитане на обществените потребности, националното

законодателство в областта на висшето образование и европейските приоритети в областта на образованието, иновациите, икономиката и социалното развитие. Промените в средата се отразяват в периодичното обновяване на стратегическите документи за развитието на МВБУ.

Q 1.1.2 Цялостната дейност във ВУ е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата на ВУ, което носи отговорност за развитието на културата за качеството.

В МВБУ е разработена и се следва политика по качеството, публично оповестена на страницата на ВУ. Изградена е система за управление за качеството (СУК), съгласно ISO 9001:2015, сертифицирана от Лойдс Регистър, Великобритания (LRQA-Lloyds Register Quality Assurance). Системата се ресертифицира на тригодишни периоди, като последната ресертификация е от 2021 година. Създадената СУК е в съответствие с националната законодателна рамка в областта на висшето образование, мисията и визията на ВУ, както и с основополагащите изисквания, залегнали в Стандартите и насоките за осигуряване на качество в Европейското пространство за висше образование.

NI.1.1 Брой проведени обучения и семинари за функционирането на системата за осигуряване на качеството във ВУ.

Обучения и семинари за осигуряване на качеството на учебния процес се организират от Центъра за образователни технологии (ЦОТ) на МВБУ. През акредитационния период (2018 – 2022 г.) са проведени общо 22 обучения и семинари за функционирането на системата за осигуряване на качеството.

Q 1.1.3 Изградени са и се усъвършенстват съответни вътрешни структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които се включват студенти и заинтересовани страни.

За ефективното реализиране на целите на СУК, към Ректора на МВБУ е изграден специализиран помощен орган - Съвет по качество и акредитация (СКА). В него участват: Ректорът на ВУ; определен от него заместник-ректор; деканът на Академичната програма; академичните ръководители на професионалните направления и ръководителите на центрове. Разработени са: Наръчник по качеството, процедури, работни инструкции и оперативни документи по качеството. Състоянието на системата по качеството и нейната адекватност по отношение на стандарта периодично се преразглеждат, като резултатите се представят пред членовете на АС на МВБУ.

За усъвършенстване на системата по разработване и прилагане на политиката по качество са актуализирани статутите и наименованията на някои от обслужващите звена и е оптимизирана управленската структура. Структурата и функциите на органите за управление и на обслужващите звена са отразени в актуализирания и приет от Настоятелството на МВБУ Правилник за дейността на висшето училище.

Представители на студентите са членове на състава на УНС и АС на МВБУ, където участват в обсъждането на проблемите, свързани с качеството и действащите и бъдещи образователни и научно-изследователски политики.

NI.1.2 Брой проведени проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни относно качеството на обучението и на академичния състав.

Според предоставения списък на проведените проучвания, за периода 2018/2019 – 2022/2023 г. са реализирани общо 22 анкетни проучвания относно удовлетвореността на студенти, преподаватели и докторанти от качеството на обучението в МВБУ, като са попълнени общо 2262 анкетни карти. Проведени са и 5 проучвания сред работодатели, като общо са анкетирани 17 представители на бизнеса.

NI.1.3 Средногодишен брой проведени вътрешни одити за оценка на качеството/

брой за периода след последната акредитация на ВУ.

Цялостната дейност в МВБУ е подчинена на СУК и подлежи на вътрешни (планирани) одити. За периода 2018/2019 – 2022/2023 учебна година са планирани и проведени общо 5 вътрешни одита, т.е. по един всяка година. Одитирани са всички академични и административни дейности и звена и са обхванати всички професионални направления и специалности. Резултатите от проведените вътрешни одити се документират в Отчетите за вътрешния одит – Обобщаващ доклад за проведен планов вътрешен одит и се докладват на Академичен съвет.

Q 1.1.4 Подобрява се качеството на обучението и на академичния състав в резултат на системно провежданите проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни.

В МВБУ системно се провеждат проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни относно качеството на обучението. Този процес се администрира от посоченото специализирано обслужващо звено – Център за образователни технологии (ЦОТ).

За проучването на мнението на студентите са разработени въпросници с различна тематична насоченост и предназначение. Освен чрез традиционните анкети, студентите имат възможност да изразят своето мнение като дават предложения за подобрения и препоръки онлайн чрез административната платформа на МВБУ. По този начин се проучва мнението на студентите за качеството на учебния процес, за целесъобразността и ефективността на използваните методи на преподаване и оценяване и др.

Мнението на работодателите се проучва както чрез анкетни допитвания, така и чрез провежданите срещи на Академичното ръководство на МВБУ с членовете на Консултативния съвет, а също и на срещите с бизнеса, на форуми и семинари, посветени на обучението по отделните професионални направления.

На базата на различните проучвания е създадена банка от данни, в която се натрупват и съхраняват получените резултати. Те се предоставят на ръководството на МВБУ, които на тази база вземат решения за необходимост от мерки и действия с цел подобряване на качеството на обучението.

N1.1.4 Средногодишен брой проведени външни одити за оценка на качеството/ брой за периода последната след акредитация на ВУ.

През акредитационния период са проведени 2 сертифициращи и 3 надзорни външни одита.

Q1.1.5 Ефективност (разбирана като степен на постигане на поставените цели) на вътрешната система на ВУ за оценяване и поддържане качеството на обучението.

В МВБУ се следи и анализира обкръжаващата среда и настъпващите в нея промени, което намира отражение в образователната и изследователската дейност. Оценката на средата се осъществява чрез анализ на стратегическите документи за развитието на страната, в т.ч. в сектора на образованието и науката; чрез съвместна работа с партньорски организации от бизнеса; участие на работодатели в заседания на АС и Съвета по качество, заседания на Консултативния съвет на МВБУ и др. Динамиката на обкръжаващата среда се взема предвид и при периодичното обновяване на стратегическите документи на ВУ.

Контролът и поддържането на системата по качеството се осъществява чрез изградения към Ректора на МВБУ специализиран помощен орган - Съвет по качество и акредитация (СКА). В него се включват: Ректорът на МВБУ, оторизиран заместник-ректор, деканът на Академичната програма, академичните ръководители на професионални направления и ръководителите на центрове. Състоянието на системата по качеството и

нейната адекватност по отношение на стандарта периодично се преразглеждат, като резултатите се представят пред членовете на АС на МВБУ.

Q1.1.6 ВУ гарантира спазването на академичните свободи и създава условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами. Институцията има Етичен кодекс и комисия, осигуряваща неговото прилагане от академичната общност.

В МВБУ има приет и публично достъпен Етичен кодекс, регламентиращ етичните норми и правила за поведение, както и прилагането на принципите на академичната и научна етика. Утвърден е състав на Комисия по етика към МВБУ, чиито приоритетни задачи са свързани със спазването на етичния кодекс, разрешаване на всички допустими случаи по него и предложения за утвърждаване към Академичния съвет. По време на семинарите „Въведение в студентството“ бъдещите обучаеми се запознават с академичните етични норми, с което се цели превенция на измами и плагиатство още от най-ранните етапи на студентския жизнен цикъл.

През оценявания период в МВБУ активно се прилага професионална система за установяване на плагиатство „Turnitin“, за която е заплащан лиценз, а понастоящем – и предоставената от МОН StrikePlgiarism. Проверени за плагиатство са над 20000 научни разработки.

Във висшето училище се следи за защитата на авторското право. Изградена е политика и е създаден Правилник за регистриране, закрила и използване на обекти на интелектуалната собственост. Защитата на интелектуалната собственост в МВБУ е регламентиран в Наредбата за научно изследователска дейност.

N1.1.5 Брой на документирани процедури за установяване на изпитни измами и плагиатство за периода след последната акредитация на ВУ.

През периода 2018/2019 уч. г. – 2021/2022 уч. г. са налице общо 84 случая на документирани процедури за изпитни измами на семестриални и държавни изпити. Недопуснати до защита поради установено плагиатство от рецензент и/или след проверка със специализиран софтуер са общо 14 дипломни работи. Няма недопуснати до защита и незащитени дисертации поради установено плагиатство от научно жури и/или след проверка.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 1:

1. МВБУ организира дейността си в съответствие със своята мисия, цели и задачи, залегнали в приетите основополагащи вътрешнонормативни документи, като отчита обществените потребности и се съобразява с действащото национално законодателство.

2. МВБУ следва политика по качеството, публично оповестена на страницата на университета. Изградена е система за управление за качеството (СУК), съгласно ISO 9001:2015, сертифицирана от LRQA. Периодично се провеждат сертифициращи и надзорни външни одити. ЦОТ редовно организира и провежда обучения и семинари за функционирането на СУК.

3. За ефективното реализиране на целите на СУК към Ректора на МВБУ е изграден Съвет по качество и акредитация (СКА). Състоянието на системата по качеството и нейната адекватност по отношение на стандарта периодично се преразглеждат, като резултатите се представят пред членовете на АС на МВБУ. Представители на студентите участват активно в обсъждането на проблемите, свързани с качеството на действащите и бъдещите образователни и научно-изследователски политики. Ежегодно се планират и извършват вътрешни одити за

оценка на качеството.

4. В МВБУ системно се провеждат проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни относно качеството на обучението. Тези проучвания се извършват от Центъра за образователни технологии към ВУ. Студентите могат да изразят своето мнение както чрез традиционни анкети, така и чрез административната платформа на МВБУ. Мнението на работодателите се проучва освен чрез анкетни допитвания, но и чрез организираните от ВУ срещи, семинари и други събития. Резултатите от проучванията са обект на обсъждане и конкретни решения от ръководните органи в МВБУ с цел подобряване качеството на обучението.

5. В МВБУ се следи и анализира обкръжаващата среда и нейната динамика, като наблюдаваните промени намират отражение в образователната и изследователската дейност, а също и при периодичната актуализация на стратегическите документи на ВУ. Контролът и поддържането на системата по качеството се осъществява от специализирания СКА, а резултатите се представят пред АС.

6. В МВБУ има приет публично достъпен Етичен кодекс и функционира Комисия по етика. Създадени са политика и Правилник за регистриране, закрила и използване на обекти на интелектуалната собственост. За предотвратяване на академични измами и плагиатство се използва специализиран лицензиран софтуер. Установените случаи на подобни неакадемични практики се документират и санкционират.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Профил на преподавателския състав

Q5.1.1 ВУ разполага с необходимия по численост и профил преподавателски състав за осъществяване на висококачествено обучение

През учебната 2022/2023 година общата численост на академичния състав на МВБУ е 36 преподаватели, от които 34 на първи ОТД и 2 на втори ОТД. Отчита се тенденция на намаляване броя на академичния състав – от 43 преподаватели в началото на акредитационния период до 36 преподаватели в края на периода, което кореспондира с тенденцията на намаляване на общия брой обучавани студенти. Наблюдава се намаляване дела на преподавателите на втори ОТД – от 20,9% за учебната 2018/2019 г. на 5,5% за 2022/2023 г.

Анализът на профила на академичния състав на първи ОТД за 2022/23 г. показва, че най-голям е дялът на преподавателите с академична длъжност в ПН 3.8 „Икономика“ – 41,2% (14 души), следван от преподавателите в ПН 3.7 „Администрация и управление“ – 20,6% (7 души) и преподавателите в ПН 3.9 „Туризъм“ – 11,8% (4 души).

N5.1.1 Съотношение преподаватели на ОТД: студенти за професионалните направления/СРП, по които ВУ провежда обучение, като се отчита спецификата на ВУ

Съотношението на преподавателите към броя обучавани студенти в МВБУ през акредитационния период се подобрява. Броят студенти на един преподавател общо за ВУ е както следва: 61 през 2018/2019 уч., 52 през 2019/2020 уч. г., 47 през 2020/2021 уч. г., 44 през 2021/2022 г. и 43 през 2022/2023 уч. г. Посочените изчисления разкриват ясна тенденция на трайно намаляване на броя студенти на един преподавател, което се дължи най-вече на факта, че броят обучавани студенти през акредитационния период се понижава. Аналогични изменения се наблюдават и по отделните професионални направления: за ПН3.7 този

показател намалява от 31 за 2018/2019 уч.г. на 23 през 2022/2023 уч.г., за ПН3.8 намалението е от 23 за 2018/2019 уч.г. на 16 през 2022/2023 уч.г., а за ПН3.9 – от 7 за 2018/2019 уч.г. на 5 през 2022/2023 уч.г. Детайлният анализ по години показва, че за ПН3.8 и ПН3.9 е валидна посочената обща тенденция към намаляване, докато за ПН 3.7 трябва да се отбележи, че след по-сериозния спад в началото, по-нататък до края на периода съотношението „преподаватели-студенти“ се запазва относително неизменно поради наблюдаваната положителна динамика и на двете съвкупности.

Q5.1.2 Преподавателският състав на ВУ е с висока квалификация в образователната, научноизследователската и/или художествено-творческата и спортна дейности

Преподавателският състав на ВУ притежава висока квалификация и компетентност, което е предпоставка за ефективен учебен процес и качествена подготовка на обучаемите. Делът на хабилитираните лица е 79,4%. Всички преподаватели на първи ОТД в МВБУ имат придобита докторска степен. За преобладаваща част от тях (67,6%) има съвпадение между ПН, по което е придобита научната степен и ПН, по което се заема академичната длъжност.

Преподавателите с академична длъжност в ПН 3.8 Икономика са 14 души, като 11 от тях имат и научна степен в ПН 3.8. Четирима не са регистрирани в НАЦИД. Преподавателите с академична длъжност в ПН 3.7 „Администрация и управление“ са 7 души, като 3 от тях имат научна степен в същото ПН. От 7-те преподаватели с академична длъжност в ПН 3.7, четирима не са регистрирани в НАЦИД. Преподавателите с академична длъжност в ПН 3.9 „Туризм“ в момента са 4, двама от тях имат научна степен в същото ПН, само един няма регистрация в НАЦИД.

N5.1.2 Структура, възраст и съотношения на преподавателския състав на ОТД по академични длъжности

За учебната 2022/2023 г. в МВБУ от общо 34 преподаватели на първи ОТД, 27 преподаватели са хабилитирани (в т.ч. 19 професори и 8 доценти), а 7 са нехабилитирани, като всички са главни асистенти. Относителният дял на хабилитирания състав е 79,4%, а делът на нехабилитираните преподаватели е 20,6%. Липсват асистенти и нехабилитирани лица без докторска степен.

Преобладаващата част от академичния състав на МВБУ (73,5%) е с академична длъжност, съответстваща на едно от трите ПН, по които се провежда обучение в оценяваното ВУ. Останалите преподаватели (26,5%) са с квалификация по ПН 1.3 Педагогика на обучението – 1, ПН 2.2 История и археология – 1, ПН 2.3 Философия – 1, ПН 3.2. Психология – 3 и ПН 3.6. Право – 3.

Средната възраст на преподавателите в МВБУ на първи ОТД за 2022/2023 учебна година е относително висока – 57,47 години, като на хабилитираните лица е 61,59 години, а на нехабилитираните – 41,57 години. През акредитационния период се отчита леко нарастване на средната възраст и на двете групи преподаватели. Възрастовата структура на академичния състав на МВБУ показва, че най-висок е делът на преподавателите над 65 години (35,29%), следван от дела на преподавателите между 41 и 50 години (23,53%), като не са отчетени преподаватели на възраст под 30 години. Делът на лицата с докторска степен е най-висок сред преподавателите на възраст 41-50 години, докато всички лица със степен „доктор на науките“ са на възраст над 65 г.

N5.1.3 Относителен дял на хабилитираните преподаватели, регистрирани в НАЦИД от общия брой на хабилитираните

От общо 34 преподаватели на първи ОТД в МВБУ 27 са хабилитирани. Регистрираните в НАЦИД хабилитирани преподаватели с наукометрични показатели са 16,

т.е. 59,2% от всички хабилиитирани лица в МВБУ. Най-висок е техният относителен дял сред хабилиитираните лица в ПН 3.8 – 7 души (25,9%), в ПН 3.7 са 2 (7,4%), в ПН 3.9 „Туризм“ също са 2 (7,4%). Регистрираните в НАЦИД хабилиитирани преподаватели с наукометрични показатели в посочените по-горе други ПН са общо 5, което е 18,5% от хабилиитирания състав на МВБУ.

Q5.1.3 ВУ има ясни процедури за заемане на академични и научноизследователски длъжности.

В МВБУ е разработена и се следва политика за осигуряване на преподавателски състав с необходимата квалификация за обучение на студенти по акредитираните специалности. За реализиране на кадровата политика на ВУ е приета и се прилага Наредба за развитие на академичния състав в МВБУ, в която детайлно са разписани процедурите за заемане на академични длъжности и придобиване на научни степени.

N5.1.4 Брой обявени и реализирани конкурси за заемане на академични длъжности за периода

В рамките на акредитационния период са обявени 5 конкурса за академична длъжност „професор“ и 8 конкурса за академична длъжност „доцент“. Всички те са обявени през 2018/2019 учебна година, като от тях в същата година са реализирани 2 конкурса – един за професор и един за доцент. В следващите учебни години в МВБУ са привлечени 3 професори, 1 доцент и 3 главни асистенти от други ВУ съгласно разпоредбите на чл. 15, ал.3 от ЗРАСРБ (за преминаване от една и съща академична длъжност от едно ВУ в друго ВУ).

Q5.1.4 ВУ провежда процедури и прилага план за професионалното развитие на преподавателите, в т.ч. за правото за ползване на определени периоди от време за творческото им развитие (чл. 55 ал. 2 от ЗВО)

В МВБУ се прилагат процедури за професионално развитие на преподавателите, описани в Наредбата за развитие на академичния състав. В разработената Стратегия за развитие на МВБУ до 2030 г. са описани основните принципи на кадровата политика. В МВБУ не се разработва общ план за професионално развитие на академичния състав като отделен документ, но такива дейности се залагат в индивидуалните планове на преподавателите и докторантите. Планови дейности за професионално развитие на академичния състав се набелязват и съгласно проведения SWOT-анализ на МВБУ за 2021 г.

N5.1.5 Относителен дял на преподавателите, възползвали се от правото на творчески отпуск (сабатикъл) за акредитационния период

През акредитационния период не са отчетени данни за преподаватели, възползвали се от правото на творчески отпуск (сабатикъл), поради липсата на желаещи. Възможността за неговото реализиране обаче е заложена в Стандарта за заетостта на преподавателите в МВБУ, където е указано, че „преподавателите, заемащи академичните длъжности доцент и главен асистент, могат да ползват творчески отпуск с продължителност до 1 академична година“.

Q5.1.5 ВУ има функционираща система за атестиране на академичния състав

В МВБУ е създадена и функционира система за атестиране на академичния състав, регламентирана в Наредбата за развитие на академичния състав. Тя е описана по-детайлно в разработената Система за подбор, оценка и атестация на академичния състав в МВБУ, в съставения Дългосрочен план за атестиране на преподаватели за периода 2020-2025 г. и в разработените атестационни карти, съдържащи конкретни критерии и показатели за оценка.

Оценката в процеса на атестация включва: самооценка на преподавателите, оценка от колега, оценка на декана или ректора и оценка от студентите. Студентите попълват анкетни карти, в които са включени показатели за оценяване, като компетентност на преподавателя,

умения за преподаване и комуникация със студентите, търсене на обратна връзка, яснота при формулиране на заданията и др.

През акредитационния период са проведени общо 22 атестационни процедури на преподаватели. Атестираните хабилитирани преподаватели са получили 11 много добри и 7 добри оценки, а нехабилитираните преподаватели – 1 много добра и 3 добри.

Q5.1.6 Функционира система от стимули за академичния състав в зависимост от степента на поддържане на качеството на образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност

В МВБУ действа система от стимули за развитие на академичния състав в зависимост от качеството на образователната и научноизследователската дейност. В Наредбата за развитие на академичния състав на МВБУ са описани значението и функциите на създадения в МВБУ Фонд за развитие и стимулиране на академичния състав, функциониращ към Комисията за развитие на академичния състав на МВБУ. Чрез фонда е предвидено финансиране на семинари и школи за обучението на преподаватели, на специализации в чужбина; награда за най-добър преподавател и други награди на изявени преподаватели от ВУ; персонални надбавки към заплатата на отлично атестирани преподаватели. В посочената Наредба за развитие на академичния състав на МВБУ са регламентирани условията и реда за присъждане на званията „почетен доктор“ и „почетен професор“ на МВБУ.

N5.1.6 Относителен дял на преподавателите, придобили почетни звания и престижни национални и международни научни отличия

През акредитационния период не са отчетени данни за преподаватели от МВБУ, придобили почетни звания и награди.

Q5.1.7 ВУ има система за структуриране на задължителната преподавателска натовареност (аудиторна заетост), включваща и преподаването в магистърски и докторски програми

В МВБУ е разработена и функционира система, определяща задължителната преподавателска натовареност. Нормативите за учебна годишна заетост на преподавателите са регламентирани в Правилника на МВБУ и в Наредбата за заетостта на преподавателите. Тя е детайлизирана в специално създаден вътрешно-нормативен документ – Стандарт за заетостта на преподавателите в МВБУ, в който е указано, че годишната заетост се състои от:

1. Учебна работа, вкл. аудиторна и извънаудиторна заетост, подготовка на учебни материали;
2. Изследователска и творческа работа, вкл. публикации и научни проекти;
3. Административна и обществена работа.

N5.1.7 Брой регламентирани аудиторни часове годишно на преподавател на ОТД

В Стандарта за заетостта на преподавателите в МВБУ е посочено, че „минималният брой часове седмично, под който преподавателите ползват неплатен отпуск или трудовият им договор се прекратява, са: 2 часа аудиторни и 2 часа извънаудиторни часове“. В този стандарт, както и в Правилника на МВБУ не е налична конкретна информация за брой регламентирани часове годишно.

Q5.1.8 ВУ насърчава обмена на преподаватели и изследователи с други ВУ у нас и в чужбина за определени периоди на преподаване и научни изследвания

МВБУ има политика за развитие на международното сътрудничество, в която ВУ е в партньорски отношения с редица чуждестранни висши училища и образователни институции. Подписани са споразумения с тях за създаване на съвместни учебни програми, както и договори по програма „Еразъм+“ и извън нея за мобилност на преподаватели и студенти.

Към м. декември 2022 г. МВБУ има сключени 25 договора по програма „Еразъм+“.

Създадена е вътрешноинституционална нормативна уредба, регламентираща мобилността на академичния състав, включваща Вътрешни правила по програма Еразъм+ и форми за договори и отчети за реализирани мобилности. Като част от активностите на ВУ в разглеждания контекст могат да се посочат: домакинство на две поредни Еразъм+ седмици и домакинство на Еразъм+ информационни дни (2018 и 2019 години); ВУ е посочено като добър пример в официален европейски бюлетин на програма Еразъм+, съдържащ информация за 53 страни, организиращи събития по програмата в рамките на европейската инициатива „Еразъм дни 2019“.

Извън Еразъм+ МВБУ има подписани общо 18 двустранни договори за партньорство с чуждестранни висши училища и образователни институции. Те осигуряват различни възможности за обмен, мобилности и като цяло за насърчаване на научноизследователската дейност на студенти, докторанти и преподаватели.

Информацията за възможностите за мобилност, съпътстващите документи и други условия са публично достъпни на сайта на МВБУ.

N5.1.8 Брой преподаватели, участвали в изходяща и входяща преподавателска и изследователска мобилност

За периода 2018 - 2022 година, преподавателите от МВБУ са осъществили общо 11 изходящи мобилности по програма „Еразъм+“, 3 от които с цел преподаване и 8 с цел обучение. Преподавателската мобилност е сравнително равномерно разпределена, с изключение на 2020 и 2021 години, поради рестрикциите за пътуване в пандемията Ковид-19. За акредитационния период е осъществена само 1 изходяща мобилност (с цел преподаване) по други международни споразумения. В оценявания период, броят на входящите мобилности е общо 41, от които 12 с цел преподаване и 29 с цел обучение.

Q5.1.9 ВУ насърчава участието на преподавателите в съвместни обучителни и изследователски програми с други ВУ у нас/в чужбина

Една от стратегическите цели за повишаване на конкурентоспособността на МВБУ е свързана със стимулиране участията на академични състав по линия на творческите командировки и специализации в чужбина. За тази цел МВБУ включва опции в договорите за сътрудничество с чуждестранните партньори за по-пълна интеграция и пренасяне на добри практики чрез командировки и специализации. МВБУ създава условия за участие на преподавателите в съвместни обучителни програми и в страната, реализирани съвместно с български ВУ.

N5.1.9 Брой съвместни обучителни програми с други ВУ в страната и в чужбина

През акредитационния период са отчетени 2 съвместни обучителни програми в ОКС „магистър“ с други български ВУ, стартирали през зимния семестър на учебната 2022/2023 година. И двете програми – „Кръгова икономика“ и „Сигурност на стратегически инфраструктури и производства“ – се реализират съвместно с Бургаския свободен университет и Химико-технологичния и металургичен университет, София. Програмите са създадени по проект, финансиран от ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.

През акредитационния период не са отчетени съвместни програми с чуждестранни ВУ.

N5.1.10 Брой чуждестранни гост-преподаватели, водили лекционни курсове

В рамките на акредитационния период са отчетени общо 4 участия на двама гост-лектори от чужбина, водили лекционни курсове в МВБУ. Двамата гост-преподаватели са от Израел и са водили курсовете в програмата „Управление на сигурността“ в ОКС „Магистър“ през 2018 и 2019 г.

Критерий 5.2. Квалификация на академичния състав: научноизследователска, художественотворческа и спортна дейност

Q5.2.1 ВУ прилага политика за конкурентоспособна научноизследователска, художественотворческа, иновационна и публикационна дейност в съответствие със своята специфика

МВБУ следва политика за конкурентоспособна научноизследователска, иновационна и публикационна дейност. ВУ осигурява възможности за включване на преподавателите в изпълнението на изследователски проекти с теоретичен и практико-приложен характер. Приета е Политика за НИД и се насърчава връзката на НИД с предлаганото обучение. Планирането на научноизследователската дейност на академичния състав е елемент от тригодишните индивидуални планове за развитие на преподавателския състав. Резултатите от НИД са заложили и като съществен елемент от процедурата по атестиране на преподавателите. Организацията и наблюдението на дейността на академичния състав е свързана с подготовка и приемане на Годишен план за заседанията на Академичния съвет и Учебно-научния съвет, на които се обсъждат въпроси, свързани с научноизследователската дейност, израстването на академичния състав, актуализирането на учебното съдържание, публикационната дейност на преподавателите, както и изследователската дейност на студенти и докторанти.

Q5.2.2 ВУ има стратегия за обвързване на научните изследвания с образованието.

В стратегическите си и други документи МВБУ залага обвързване на научноизследователската и проектната дейност на академичния състав с учебното съдържание на преподаваните дисциплини. Насърчава се представянето на научноизследователската дейност, научните изследвания и работата по научноизследователски проекти пред академичната общност на МВБУ чрез изнасяне на отворени лекции, провеждане на кръгли маси, конференции, семинари и др. Други, макар и косвени, аспекти на разглежданата взаимовръзка са свързани с членството на преподавателите в редакционни съвети на икономически издания, на професионални и други подобни организации; с научните им публикации и тяхната международна разпознаваемост; с участието им като консултанти в редица публични и частни институции, организации, предприятия и други.

N5.2.2 Брой индексирани научни издания, подготвени и финансирани от висшето училище

Към началото на учебната 2022/2023 година, МВБУ издава 1 научно издание, индексирано във вторични бази данни (СЕЕОЛ) и 2 поредици от сборници с доклади, индексирани в други бази данни (НАЦИД).

N5.2.3 Брой на действащите международни договори за академична мобилност

В МВБУ броят на действащите международни договори за академична мобилност към началото на учебната 2022/2023 година е 25.

N5.2.1 Относителен дял на преподавателите (спрямо общия брой), реализирали дейности по международни договори за научно сътрудничество

През периода показателят е предимно с нулева стойност, с изключение на учебната 2019/20 година, когато 9.1% от преподавателите на първи ОТД (3-ма преподаватели) са реализирали дейности по международни договори за научно сътрудничество.

N5.2.4 Участия в междуинституционални и международни научни университетски мрежи

Към началото на учебната 2022/2023 година, МВБУ има 3 договора за участие в научни мрежи и 3 индивидуални участия на преподаватели на ПОТД в международни научни мрежи.

Q5.2.3 ВУ има функциониращи научноизследователски структури (институти, центрове, лаборатории и др.) в съответствие със спецификата си

МВБУ има функциониращи научноизследователски структури (центрове), които са изградени в съответствие със спецификата му и развиваните професионални направления. Научноизследователските структури са създадени през разглеждания акредитационен период като резултат от съвместни усилия на висшето училище и представители на практиката. Те отговарят на съвременните изисквания и тенденции в научноизследователската работа в областта на икономиката и управлението. Създадените центрове са вътрешнонормативно регламентирани и редовно се изготвят планове и отчети за тяхната дейност.

N5.2.5 Брой функциониращи научноизследователски структури във ВУ (по видове)

В МВБУ са налице 3 функциониращи научноизследователски структури - Център за лидерство на жените, Център за бизнес компетенции и Център по предприемачество и иновации.

Q5.2.4 Академичният състав на ВУ участва в реализирането на вътрешни, национални и международни научни проекти с теоретична и практико-приложна насоченост

Академичният състав на МВБУ участва в реализирането на национални и международни научни проекти с теоретична и практико-приложна насоченост. Предоставени са възможности за участие на всички членове на академичния състав в съответствие с тематиката на научните им интереси. Преобладава участието на академичния състав в национални проекти, което е устойчиво като тенденция във времето.

N5.2.6 Относителен дял на преподавателите (спрямо общия брой), участвали във вътрешни, национални и международни научни проекти

Относителният дял на преподавателите, участвали в научни проекти средно за периода 2018-2022 г., е 70%. Най-значим е дялът на преподавателите, участвали в национални научни проекти (90,65%), следван от участвалите в международни проекти (41,12%). Няма участия във вътрешни проекти за разглеждания период.

N5.2.7 Среден размер привлечен финансов ресурс от проектна дейност на един преподавател

Средният размер привлечен финансов ресурс от проектна дейност на един преподавател варира от 3738 лв. до 6734 лв. през периода.

N5.2.8 Брой участия в национални и международни научни форуми на един преподавател

Броят участия в национални и международни научни форуми на един преподавател годишно за периода 2018-2022 г. е между 0,75 (2021 г.) и 1,82 (2019 г.) за участия в национални научни форуми и между 0,6 (2018 г.) и 2,0 (2019 г.) за участия в международни научни форуми. За 2022 година тези показатели са съответно 1,47 за национални форуми и

1,06 за международни форуми.

Н5.2.9 Брой научни публикации на един преподавател (по данните, изпращани във МОН)

Преподавателите от МВБУ имат 433 публикации през периода 2018-2022 г. като 59,8% са публикувани в страната, а останалите в чужбина – 40,2%. Броят на научните публикации средно на един преподавател за акредитационния период варира между 0,74 и 2,03 - за публикации в страната и между 0,62 и 1,42 - за публикации в чужбина. Най-голям дял в публикациите имат научните доклади (47,8%), следвани от статиите (36,9%), студиите (6,7%) и монографиите (8,6%). През периода 2018-2022 г. са налице 25 публикации в реферирани и индексирани научни издания (Scopus и WoS), съответно между 0,12 и 0,19 средно на един преподавател.

Н5.2.10 Брой иновационни продукти (патенти, внедрени научни резултати, полезни модели, сортове, породи, технологии и др.) на един преподавател (според отчетите към МОН)

В рамките на периода МВБУ не е представил иновационни продукти, предвид спецификата на неговата дейност и динамичната външна среда

Н5.2.11 Учебници и учебни помагала, включително и на електронен носител (с ISBN), на един преподавател (според отчетите към МОН)

Учебниците и учебните помагала, вкл. и на електронен носител (с ISBN), на един преподавател на ОТД в МВБУ за периода 2018-2022 г. са между 0,06 и 0,22.

Н5.2.12 Брой цитирания на един преподавател за периода (според отчетите към МОН)

Броят цитирания на един преподавател на ОТД общо в научни издания за периода 2018-2022 г. е между 3,06 и 4,13. Същият показател, отнесен към цитирания в издания с импакт фактор и импакт ранг, е между 0,69 и 3,75, като и в двата случая не може да се открие определена тенденция.

Н5.2.13 Брой реализирани авторски продукти, кратки авторски продукти, водещи творчески изяви и поддържащи творчески изяви на един преподавател (според отчетите към МОН)

Броят на реализираните авторски продукти, кратки авторски продукти, водещи творчески изяви и поддържащи творчески изяви на един преподавател е между 0,33 и 0,9.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 5:

1. МВБУ разполага с необходимия брой преподаватели на ОТД за провеждане на обучението. Отчита се тенденция на намаляване числеността на преподавателския състав с 16,3% в съответствие с намаляването на броя на обучаваните студенти. По-големият спад в числеността на последните води до подобряване на съотношението на преподавателите на ОТД към броя обучавани студенти. Понижава се делът на преподавателите на втори ОТД. В профила на академичния състав на първи ОТД преобладават преподавателите от ПН 3.8, следвани от преподавателите с академична длъжност в ПН 3.7 и накрая тези с ПН. 3.9.

2 Академичният състав на МВБУ притежава необходимата квалификация, като преобладаващият дял от преподавателите са с академична длъжност, съответстваща на едно от трите ПН, по които се провежда обучение във ВУ. Средната възраст на преподавателите на първи ОТД е висока и през акредитационния период се отчита

нарастване както за хабилитираните, така и за нехабилитираните лица. Няма преподаватели във възрастовата група под 30 г. Повече от половината от хабилитирани лица са регистрирани в НАЦИД.

3. Във вътрешнонормативните документи на МВБУ има ясно разписани и публично оповестени процедури за заемане на академични и научноизследователски длъжности. В началото на акредитационния период са обявени конкурси за академичните длъжности „професор“ и „доцент“, но не всички са реализирани. След това, до края на периода се привличат преподаватели от други ВУ.

4. В МВБУ се прилагат процедури за професионално развитие на преподавателите, описани във вътрешните документи на ВУ. Не се разработва общ план за професионално развитие на преподавателите, но такива дейности се залагат в индивидуалните им планове. През акредитационния период няма преподаватели, заявили желание за ползване на творчески отпуск (сабатикъл).

5. В МВБУ функционира регламентирана система за атестиране на академичния състав. Атестационната оценка е многокомпонентна, като при формирането ѝ се взема предвид и мнението на студентите. През оценявания период са проведени общо 22 процедури по атестация, над половината от които са приключили с „много добра“ оценка. Липсват отрицателни оценки.

6. В МВБУ съществува система от стимули за развитие на академичния състав, регламентирана в Наредбата за развитие на академичния състав на МВБУ. Създаден е специален фонд, чрез който се финансират различни инициативи и изяви на преподавателите. През разглеждания период няма данни за преподаватели, придобили почетни звания и награди.

7. В МВБУ е разработена система, определяща задължителната преподавателска натовареност, детайлизирана в Стандарт за заетостта на преподавателите в МВБУ. В него е регламентиран минималният брой часове седмично, под който преподавателите ползват неплатен отпуск или трудовият им договор се прекратява. Не е налична информация за общ брой регламентирани аудиторни часове годишно.

8. МВБУ насърчава обмена на преподаватели и изследователи с други ВУ, главно в чужбина, като създава и развива партньорски отношения с чуждестранни висши училища и образователни институции по програма Еразъм+ и извън нея. В подкрепа на това е създадена вътрешна нормативна уредба, регламентираща мобилността на академичния състав, която е публично оповестена. В резултат на това се наблюдава сравнително активна мобилност на преподавателите, преобладаващо с цел обучение. Установява се, че входящите мобилности доминират над изходящите.

9. МВБУ насърчава участието на преподаватели в съвместни обучителни и изследователски програми с други ВУ у нас и в чужбина чрез: включване на специални клаузи в договорите с партньорските ВУ и образователни институции, стимулиране на творческите командировки и специализации на преподавателите в чужбина, съвместна работа по проекти и създаване на съвместни обучителни програми в страната и т.н. През акредитационния период МВБУ стартира и развива съвместни магистърски програми с български ВУ, а гост-лектори от чужбина водят лекционни курсове в една от магистърските програми на МВБУ преди пандемията от Ковид-19.

10. В МВБУ има изградена политика и функционира ефективна система за планиране, организиране и отчитане на изследователската, иновационната и публикационната дейност. Осигурени са различни възможности за включване на

преподавателите в научноизследователска дейност. Налице са доказателства за развити устойчиви практики, правила и процедури за повишаване на нивото на научните изследвания и поддържане на връзката им с образователната дейност.

11. МВБУ обвързва научните изследвания с образованието. Установени са разписани процедури и утвърдени практики за интегриране на резултатите от научните изследвания в образователната дейност със студенти и докторанти. ВУ издава научно списание, индексирано във вторични бази данни, и две поредици от сборници с доклади, индексирани в други бази данни (НАЦИД). Увеличава се броят на действащите международни договори за академична мобилност. МВБУ има договори за участие в научни мрежи, а също и индивидуални участия на преподаватели в международни научни мрежи. Въпреки това, относителният дял на преподавателите в МВБУ, реализирали дейности по международни договори за научно сътрудничество, е сравнително нисък.

12. МВБУ има функциониращи научноизследователски структури (центрове) в съответствие със спецификата си. Те са създадени през разглеждания акредитационен период, вътрешнонормативно са регламентирани и редовно изготвят планове и отчети за дейността си.

13. Академичният състав на МВБУ участва в реализирането на национални и международни научни проекти с теоретична и практико приложна насоченост. Относителният дял на преподавателите, участвали в национални и международни научни проекти, е сравнително висок. Преобладава участието в национални проекти. Средният размер привлечен финансов ресурс от проектна дейност на един преподавател е съществен по размер. Броят участия в национални и международни научни форуми на един преподавател няма ясно изявена тенденция през годините, установява се лек превес на изяви в страната. Публикационната активност на преподавателите е по-висока в страната отколкото в чужбина. В структурата на цялата научна продукция преобладават научните доклади. Реализирани са и публикации в индексирани научни издания (Scopus и WoS), като броят им през периода е относително постоянен. Цитируемостта на преподавателите е висока, а общо за периода цитиранията в издания с импакт фактор/ранг преобладават. Учебният процес е обезпечен с учебници и учебни помагала, включително и на електронен носител. В рамките на периода МВБУ няма създадени иновационни продукти, но са реализирани авторски продукти и други творчески изяви.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. Материално-техническа и информационна осигуреност на обучението:
Висшето училище осигурява финансиране и развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научно-изследователската, художествено-творческата и спортна дейности

Q6.1.1. ВУ осигурява необходимата финансова, материално-техническа и информационна база, като разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, лаборатории, ателиета, библиотечни места и др., създаващи подходящи условия за работа на преподавателите и студентите.

МВБУ е частно висше училище и не получава държавна субсидия и постъпления от

държавния бюджет. Финансовата осигуреност на обучението на студентите и докторантите се осигурява по линия на кандидат-студентски, семестриални такси и такси за административно обслужване. Средства от външно безвъзмездно финансиране се привличат на основата на проектно финансиране по линия на Европейските и национални фондове и рамкови програми в МВБУ. Финансирането има стабилен характер, като тенденцията е за постепенен плавен преход към увеличаване на външните източници за финансиране.

Висшето училище се стреми да поддържа и непрекъснато да усъвършенства материално-техническата си база, която е с обща площ 7122,86 кв. м. МВБУ разполага с два учебни корпуса – основен в гр. Ботевград и Център за дистанционно обучение в гр. София.

Сградата в град Ботевград е собственост на училището, съгласно Договори за покупко-продажба на общински имот, и има разгърнатата застроена площ от 2374 кв.м. Тя разполага с 18 съвременни оборудвани учебни зали, а за компютърното обучение на студентите и докторантите са оборудвани 2 зали с общо 35 компютърни работни станции. Осигурена е и Wi-Fi среда. Административните помещения и канцеларии са 11 бр., има сервизни помещения, библиотечно-информационен, копирен център и книжарница.

В изпълнение на Стратегията на МВБУ 2020 за планирано увеличаване на капацитета на учебната база в гр. София е построена сграда, в която се намира Центърът за дистанционно обучение на МВБУ. Тя е завършена през 2017 г., като печели наградата за „Сграда на годината България 2017“, категория „Сгради образование“. Представлява 4-етажна масивна сграда с обща застроена площ от 6,100 кв. м и сутерен от 1,387 кв.м. Разгърнатата застроена площ с включено подземно ниво – 6486,96 м². Капацитет на функционалните зони: академични помещения – 510 места, административни помещения – 82 места, заведения – кафетерия и кантина – 140 места.

В рамките на така представената материална база, с която разполага МВБУ, са обособени и функционират 4 зали с обща площ 268.6 кв.м., които служат за лаборатории за извършване на научноизследователска дейност. Обособените лаборатории за научноизследователска дейност са както следва: ЦДО, гр. София – кабинет преподаватели с 16 броя работни места, площ в кв.м. 97,3; докторанти – 6 броя работни места, площ в кв.м. 28,3; Зала 3.5 - 50 броя работни места, площ в кв.м. 95; гр. Ботевград – Зала 3.05 с 20 броя работни места, площ 48 кв.м.

За целите на обучението и провеждането на изследователска работа всички зали в МВБУ са оборудвани с бели дъски и са монтирани стационарни мултимедийни проектори за презентация. В ЦДО всички учебни зали са оборудвани със стационарни мултимедийни проектори, в т.ч. 3 бр. преносими мултимедийни проектора, както и 3 учебни зали с Web IP камери за нуждите на онлайн обучението, както и с подходяща аудиовизуална и записваща техника, усилвателни уредби, микрофони и др. В МВБУ в рамките на материалната база са обособени и функционират общо 4 компютърни зали. На разположение на студентите и администрацията на висшето училище са 20 броя лазерни, 4 броя матрични, 2 бр. мастилено-струйни принтери и копирен център.

МВБУ разполага и с Библиотечно-информационен център. Непрекъснато се осъвременява и допълва профилът за комплектуване на библиотечния фонд. Неговата структура се определя от развиваните професионални направления и специалности, както и от изучаваните учебни дисциплини. Библиотеката притежава общо около 17000 тома научна и учебна литература в областта на стопанските науки, периодични издания и електронни ресурси, набавени чрез покупка, абонамент, дарения и книгообмен. Информацията за наличните материали са видими от каталога, който се ползва на място в библиотеката. В ЦДО библиотеката е разположена на 2 етажа с обща площ 238.1 кв.м. Библиотечната площ

на 100 студента е 16,79 кв.м. Налични са 40 читателски места, от които 5 компютъризирани.

В МВБУ ежегодно се планира поддръжката и усъвършенстването на материално-техническата база. Спазването на установените норми и изпълнението на плана за усъвършенстването ѝ се документира в годишния отчет на административния директор на училището. С вътрешен акт на МВБУ се определят нормативи за необходимата информационна база за обучение и изследователска дейност.

№6.1.1 Брой работни места за аудиторна работа на 100 студенти (средно приравнен брой).

В началото на акредитационния период броят на работните места за аудиторна работа на 100 студенти (средно приравнен брой) е 65,94 за 2018 г., а към декември 2022 г. е 92,61. Това нарастване с 26,67% се дължи на факта, че броят на обучаваните студенти намалява от 2070 през 2018 г. на 1474 през 2022 г., а броят на работните места остава непроменен – 1365.

№6.1.2 Брой работни места на 100 студенти (средно приравнен брой) в лаборатории и кабинети със специализирано оборудване, съобразно спецификата на ВУ.

През оценявания период броят на работните места на 100 студенти (средно приравнен брой) в лаборатории и кабинети със специализирано оборудване показва тенденция на нарастване от 12,98 през 2018 г. на 18,22 през 2022 година.

№6.1.3 Брой места в информационните центрове (компютърни и интернет зали и др.) на 100 студенти (средно приравнен брой).

През разглеждания период броят на местата в информационните центрове (компютърни и интернет зали и др.) на 100 студенти (средно приравнен брой) показва тенденция на нарастване от 2,56 през 2018 г. на 3,60 през 2022 година.

Q6.1.2. Обучаемите имат достъп до външни (за ВУ) ресурси (материални, информационни и др.), подходящи за обучението.

Обучаемите в МВБУ имат достъп до външни материални, информационни и други ресурси, подходящи за обучението.

Библиотеката на МВБУ е член на български библиотечни асоциации и информационни консорциуми. Налице са възможности за използване на междубиблиотечното заемане и ресурсите на библиотеките на други ВУ и институции. Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“; Библиотека на БАН; Библиотека на НБУ; Библиотека на УНСС; Централната научно-техническа библиотека към НАЦИД и др. Преподавателите, студентите и докторантите имат непрекъснат достъп до базите данни, осигурени чрез националния абонамент на МОН, както и до други световноизвестни бази данни.

Q6.1.3. Осигурено е провеждането на експерименти, практики, експедиции, творчески командировки и др. дейности, необходими за подготовката на студентите.

МВБУ осигурява условия за провеждането на експерименти, практики, експедиции, творчески командировки и др. дейности. За целта ВУ разполага с учебен хотел, ресторант, лаборатории и готварски блок, сладкарска зона и съоръжения, специално осигуряващи благоприятни условия за обучение, продължаващото обучение и професионална реализация на студентите. Учебният хотел разполага с учебни зали, лаборатории, зали за кулинарни курсове, обучения и др.

На обучаемите в МВБУ са създадени възможности за провеждането на учебни практики и стажове в различни бизнес структури, публични организации и институции. Реализацията на тези активности е регламентирана във вътрешните документи на ВУ. Наред с това се търси и обратна връзка и се набира информация от работодателите относно качеството на обучението на студентите и докторантите. МВБУ е партньор на МОН в проект

BG05M2OP001-2.002-0001 „Студентски практики - Фаза 1“ и Студентски практики – Фаза 2“, финансиран по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020“.

№6.1.4 Брой работни места на 100 студенти (средно приравнен брой) в специализирани работни бази, съобразно спецификата на ВУ.

През оценявания период броят на работните места на 100 студенти (средно приравнен брой) в специализирани работни бази, съобразно спецификата на МВБУ показва тенденция на нарастване от 1,29 през 2018 г. на 1,4 през 2022 година.

Q6.1.4. Провежда се политика на дигитализация на средата на обучението във ВУ (наличие на платформи с дигитални ресурси, подпомагащи учебната и изследователската дейност; разработени стандарти за учебни курсове, провеждани онлайн; съпровождащи ги дейности, ресурси и форми за комуникация, вкл. и веб базирани; онлайн форми за оценяване и изпитване).

Съобразно изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 1 – 9 и чл. 11, ал. 1 от Наредбата за държавните изисквания за организиране на ДФО във висшите училища, обнародвана в ДВ бр. 12/12.03.2021 г., е извършена оценка на средата за дистанционно обучение в МВБУ.

Изпълнени са условията на чл. 4, ал. 5, т. 1., т.к. МВБУ има вътрешни правила за организация, провеждане и развитие на дистанционно и електронно обучение, разписани в: Стратегия за развитие 2030 на МВБУ, Стратегия за ДО на МВБУ 2020, Наредба за организация на дистанционното обучение в МВБУ 2021, Наредба за организация на учебния процес в МВБУ. Последният документ е разработен в съответствие с Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища от март 2021 г.

Изпълняват се и условията на чл. 4, ал. 5, т. 2., т.к. експерти в областта дистанционното обучение от МВБУ участват повече от десет години в процеса на дефиниране и обобщаване на добрите практики пряко както в екипите на експертни групи, така и в европейската комисията по стандартизация, по разработване на стандарти за качество на дистанционното обучение. Допълнително признание за натрупаната експертиза в областта на развитието, разработването и внедряването на съвременни иновативни системи за дистанционно обучение е участието на представител на академичния състав в научни и редакционни съвети на водещи издания в областта на изследванията и иновациите в дистанционното обучение. От годишния отчет на ЦОТ става ясно, че се извършва текущо консултиране на преподавателите относно дистанционното обучение и подпомагане при използване на системата MOODLE. МВБУ разполага с административен и технически персонал със съответните компетенции, които регулярно се актуализират и повишават чрез периодични обучения с цел подобряване предоставяните услуги на студенти и преподаватели

Изпълнени са условията на чл. 4, ал. 5, т. 3, т.к. в МВБУ има специално създадено звено за дистанционно обучение – Център за дистанционно обучение. Дистанционната форма на обучение във ВУ се развива от 2004 г., акредитирано е с положителна оценка на три поредни институционални акредитации и на програмните акредитации на професионални направления.

Изпълнени са изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 4, т.к. в МВБУ има стандарти и процедури за проектиране, създаване, регистрация и съхраняване на електронни учебни дейности и ресурси в съответствие с методика, специфична за електронното и дистанционното обучение, и съгласно Закона за авторското право и сродните му права. Те са регламентирани в Наредбата за организация на дистанционното обучение в МВБУ 2021.

Електронните учебни курсове и ресурси, използвани в дистанционна форма на

обучение, се разработват съгласно методически документ „Стандарт за публикуване на онлайн мултимедиен електронен курс“, с който се регламентира унифициран модел и обща концепция за тяхното проектиране, създаване, регистриране и съхраняване. Той е задължителен за всички предлагани от МВБУ специалности в дистанционна форма. Учебното съдържание на всички изучавани дисциплини е представено в електронен вид по подходящ и разбираем за студентите начин, с помощта на надеждна технология, като адекватно се моделира учебния процес, съгласно утвърдения учебен план. Във всички курсове има интерактивни и мултимедийни обучителни елементи. По всяка дисциплина задължително има разработени авторски видеа, които са заложиени в стандарта и са между 8 и 10 на брой на учебен курс.

В МВБУ редът за защита на интелектуалната собственост е регламентиран в Политика и Правилник за регистриране, закрила и използване на обекти на интелектуалната собственост в МВБУ. В него са посочени общите принципи, които висшето училище спазва в процеса на създаване, закрила, оценка и използване на обекти на интелектуалната собственост; уреждат се отношенията с персонала и външни организации, участвали в тяхното създаване; регламентира се дейността на Комисия по интелектуална собственост.

Изпълнени са изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 5, т.к. в МВБУ поддържа електронни учебни и административни дейности. Във ВУ е изградена модерна високотехнологична интегрирана платформа за ДО и се поддържа списък на техническите и комуникационните средства и интензивност на използване в процеса на ДО от страна на студенти, консултанти и преподаватели. Всички учебни и изпитни материали се намират и съхраняват в платформата за обучение под формата на банки с изпитни въпроси, условия на задания, лекции, записи от онлайн консултации и др. Методите на обучение са синхронни и асинхронни. Осигуряването на учебни пособия и ресурси в електронна форма е 100% за всички специалности. Във ВУ са създадени възможности за достъп до електронни административни услуги и са разписани онлайн процедури за административно обслужване на студентите. За периода на акредитация 100% от административните услуги в МВБУ са достъпни онлайн. Освен интегриране на нова версия на платформата за дистанционно и електронно обучение, са извършени допълнителни нововъведения и са усъвършенствани определени дейности.

Изпълнени са изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 6, т.к. в създадената в МВБУ високотехнологична и комуникационна платформа е интегрирана база (хранилище) за електронни учебни курсове, учебни дейности, допълнителни ресурси, банка с тестови въпроси и изпитни въпроси, семестриални задания, записи от онлайн консултации и др. Организацията за регистриране и съхраняване на електронните учебни ресурси и дейности в ДФО е регламентирана в Наредбата за организация на дистанционното обучение в МВБУ.

Електронните тестове за оценяване знанията на студентите се генерират автоматично от предварително създадени банки с въпроси по всяка учебна дисциплина по зададени параметри и тяхното създаване става в началния момент на провеждане на съответния изпит. Достъп до банките с тестови въпроси имат само директорът на ЦОТ и преподавателите по съответната дисциплина. Чрез специален модул електронно се извършва и оценяването. Всички електронни изпитни работи се съхраняват в базите данни на ВУ, съгласно нормативно установените срокове. Електронният архив е актуален и се извършва ежедневен бекъп на данните. През определени периоди се създават цялостни резервни копия на сървъра.

ЕГ счита, че са изпълнени условията на чл. 4, ал. 5, т. 7, т.к. в МВБУ има системи за управление на електронно базирани оценявания и финални изпитвания с установяване на

опити за плагиатство и със съхранение на изпитни данни и студентски работи в електронен архив поне за 5 години.

Оценяването на постиженията на студентите в дистанционна форма на обучение се осъществява, чрез изпълнението от тяхна страна на 4 компонента и прилагането на система за управление на електронно базирани оценявания и финални изпитвания. Крайна оценка по всяка учебна дисциплина се формира при изпълнение на 100% на изпитните компоненти. Всеки един от тях е с предварително определен относителен дял (тежест) в крайната оценка. Три от компонентите се изпълняват текущо през съответния семестър и включват: *два изпитни теста*, които се провеждат чрез дистанционна идентификация на самоличността на студента и автоматизиран контрол на изпитната процедура. Прилага се вградената дейност „Quiz”, чрез която се създават, поддържат, управляват и съхраняват тестовите банки за всеки тестов компонент по всяка учебна дисциплина и се генерират уникални изпитни тестове. Посредством профила на всеки студент се проследява във времето всички негови активности по време на изпита. Резултатите от тестовите изпити се обработват електронно по зададен алгоритъм чрез специализиран Тестов модул в системата Moodle и се съхраняват дългосрочно на сървърите на висшето училище, в съответствие с разпоредбите на приложимата нормативна уредба; *третият задължителен компонент* е разработване на самостоятелна писмена (курсова) работа. На платформата е публикувана информация за вида на писмената работа, очакваната структура, изисквания за оформяне, критерии за оценяване, краен срок за предаване и др. Функционално в среда на Moodle, това се реализира чрез дейност „Assignment” (Задание). До края на учебната 2021-2022 година в платформата за обучение е интегриран специализиран софтуер „Turnitin“ за проверка на автентичността на разработките и установяване на плагиатство. От началото на 2022-2023 година в платформата за обучение е интегриран предоставения от МОН специализиран продукт за проверка на плагиатство Strike Plagiarism, като отново е автоматизиран процесът на проверка на студентските разработки; *финалното изпитване* на студентите се осъществява в електронна среда при непрекъснат квесторски контрол чрез системата за видеоконферентна връзка BigBlueButton, като за целта се прилага технология, разписана в „Инструкции за онлайн провеждане на изпити“. Всички изпитни тестове и студентски разработки се архивират и съхраняват в платформата за обучение, като се използват институционална софтуерна програма, базирана на дигитален архив с консистентни и недублирани данни, съгласно законово регламентирания срок.

Изпълнени са условията на чл. 4, ал. 5, т. 8, т.к. в МВБУ има система за идентификация на студентите и контрол на съответните процедури – в случаите на електронно провеждане на изпити и оценяване.

Функциониращата в МВБУ платформа за провеждане на дистанционно обучение включва множество инструменти и опции за идентификация на самоличността на обучаваните студенти. Те са автоматично интегрирани в използваната система Moodle, като идентификацията е чрез потребителско име и парола. Разработва се пилотен проект за въвеждането на практика със следващо ниво на сигурност, като 2F идентификация или PassKey. Администраторите на учебния процес поддържат връзка с централната информационна система в защитена WLAN среда. Когато се налага отдалечен достъп, той се осъществява през VPN канал, ограничен и по IP. Квесторският контрол при електронно провеждане на изпити, регламентиран в „Инструкции за онлайн провеждане на изпити“, включва следните технологични стъпки: студентите се разпределят по групи, за всяка от които се назначават квестори; студентите трябва да имат на разположение работеща камера и микрофон; половин час преди обявения изпит те са длъжни да влязат във Виртуална класна

стая и на камерата да се легитимират пред квесторите с лична карта; след започването на теста, камерата и микрофонът на изпитвания остават включени през цялото време; при финализиране на теста, студентът обявява, че е приключил и изчаква, докато квесторът провери в платформата дали тестът е предаден коректно.

Изпълнени са изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 9, т.к. МВБУ разполага с модерна високотехнологична интегрирана софтуерна платформа, включваща съвкупност от технически и комуникационни средства и иновативни педагогически инструменти. Посредством функционалните възможности на системата Moodle се осъществяват различни форми на синхронна и асинхронна комуникация между обучаваните студенти, академичните преподаватели и административния екип за поддържане на системата. Прилага се асинхронна комуникация (чрез форумите на всяка учебна дисциплина, електронните съобщения – групови и персонални, създадените лични институционални имейли на всички обучавани студенти), както и синхронна комуникация (чрез създадени и интегрирани виртуални класни стаи във всеки учебен курс, и възможността за ползване на чат в реално време). Благодарение на пълната симулация на синхронен учебен процес, виртуалната класна стая позволява в реално време преподавателите и студентите да си взаимодействат независимо от местоположението си. Видео и аудио компонентите на стаята позволяват и провеждането на прозрачно и обективно оценяване на знанията на студентите. Информацията за проведената комуникация се съхранява в системата.

Предлаганите онлайн курсове са направени така, че да са подходящи за различни видове образователни подходи (самостоятелно обучение или обучение с преподавател) и форми на обучение (онлайн или смесена, хибридно обучение). Провеждат се онлайн консултации (през виртуалните класни стаи) между студенти и преподаватели по предварително обявен график. Тези консултации или видеолекции се записват, за да може студентите да ги гледат и в удобно за тях време.

Достъпът до IT платформата на МВБУ за обучение е стандартен (клиентски PCs, LANs, servers, Internet, приложен софтуер, информация), отчитайки потребностите на студентите, осигурявайки надеждност и възможност за отдалечен постоянен достъп. Осигурени са процедури за оказване на подкрепа при необходимост чрез: Управление на IT-инфраструктурата (Internet, LANs, PCs) - дефиниране правата на потребителите, добавяне и промяна на IP адреси, създаване на потребителски групи; Поддръжка на IT-инфраструктурата (Internet, LANs, PCs) - осигуряване работата на съществуващия хардуер и софтуер (периодична профилактика, инсталиране и преинсталиране на системен и потребителски софтуер).

Съобразно чл. 11, ал. 1 от Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционната форма на обучение във висшите училища, ПК счита, че средата за дистанционно обучение в МВБУ отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 1 – 9 и съществуват възможности за експорт на данни към електронната платформа на НАОА (съгл. чл. 75, ал. 6 от Закона за висшето образование), поради което тя може да бъде класифицирана като четвърто равнище (непълно).

№6.1.5 Брой платени абонаменти за пълнотекстови електронни научни бази данни, достъпни за обучавани и преподаватели..

През оценявания период има 1 платен абонамент за пълнотекстови електронни научни бази данни, достъпни за обучавани и преподаватели.

№6.1.6 Относителен дял на покритието с безжичен интернет на материално-техническата база (сграден фонд, учебна и административна база, библиотеки, общежития и др.)

За целия оценяван период относителният дял на покритието с безжичен интернет на материално-техническата база в МВБУ е 100%.

Q6.1.5. ВУ осигурява необходимия лицензиран специализиран софтуер за обучението на студентите и докторантите и за осъществяване на научно-изследователската и административната дейност.

МВБУ осигурява необходимия лицензиран специализиран софтуер за обучението на студентите и докторантите и за осъществяване на научно-изследователската и административната дейност. Студентите имат свободен безжичен достъп до интернет във всяка една точка на учебните сгради в гр. Ботевград и гр. София, за което са сключени договори със съответните интернет доставчици. В учебния план е включено обучение с такива програмни продукти като: Windows 10, MS Office 365, Open Project, & Zip, DoltPDF, Page Maker и др., както и последните приложни програми в областта на финансите, търговията, счетоводството и застраховането. Непрекъснато се усъвършенстват параметрите на използваните компютърни конфигурации.

N6.1.7 Относителен дял на специалностите във ВУ, осигурени с учебни пособия и ресурси в електронни форми.

За целия оценяван период относителният дял на специалностите в МВБУ, осигурени с учебни пособия и ресурси в електронен формат е 100%.

N6.1.8 Относителен дял на специалностите във ВУ, акредитирани в ДФО.

През оценявания период относителният дял на специалностите в МВБУ, акредитирани в ДФО, се е увеличил с 28 процентни пункта – от 44% за 2018 г. на 72% за 2022 година.

Q6.1.6. На обучаваните е осигурен достъп до съвременна спортна база.

На обучаваните в МВБУ е осигурен достъп до съвременна спортна база чрез сключен договор с Общинско предприятие „Балкан“. В него е регламентиран достъп до: закрыта спортна зала; тренировъчно футболно игрище; лекоатлетическа писта; две открити баскетболни игрища и два тенис корта. Осигурени са и правоспособни треньори по обща физическа подготовка, баскетбол, футбол, каланетика, таекуондо и тенис на корт.

Q6.1.7. ВУ полага усилия за осигуряване на места в общежития.

МВБУ не разполага с общежитие и не предоставя места в общежитие.

Q6.1.8 На обучаваните е осигурена достъпна архитектурна и физическа среда, подходяща за лица със СОП.

На обучаваните в МВБУ е осигурена достъпна архитектурна и физическа среда, подходяща за лица със СОП. Сградата на ЦДО отговаря на всички изисквания за осигуряване на достъп на студенти със СОП. Предвидени са и две паркоместа за инвалиди при подземния паркинг.

Q6.1.9. ВУ осигурява учебни ресурси и материали, подходящи за лица със СОП.

МВБУ осигурява учебни ресурси и материали, подходящи за лица със СОП. ВУ създава подкрепяща среда, специални приспособления, подходящи учебни материали и преподавателска помощ в процеса на обучение. Освен с постоянно обновявана и усъвършенствана софтуерна технология, съществено предимство във ВУ е и наличието на високо технологично оборудвано *студио за запис*, намиращо се в ЦДО. Освен със зелен фон, модерни звукозаписни и видео записващи устройства, в студиото има и AutoCue. То се използва за записване на курсове и лекции за обучение в дистанционна форма със самостоятелно учене. Подобен подход за представяне на учебното съдържание дава възможност на лица със СОП да се запознават с учебното съдържание в удобно за тях време, без ограничение на опитите.

N6.1.9 Относителен дял на специалностите във ВУ, осигурени със съвременни

технически средства, необходими при обучението на студенти

За целия оценяван период относителният дял на специалностите в МВБУ, осигурени със съвременни технически средства, необходими при обучението на студентите е 100%

№6.1.10 Брой места в библиотеките на 100 студенти (средно приравнен брой).

През оценявания период броят на местата в библиотеките на 100 студенти (средно приравнен брой.) се е увеличил от 1,93 за 2018 г. на 2,71 за 2022 година.

№6.1.11 Динамика на новопостъпилите библиотечни единици на хартиен и електронен носител спрямо предишния акредитационен период

Динамиката на новопостъпилите библиотечни единици на хартиен и електронен носител спрямо предишния акредитационен период е възходяща. Увеличението на броя библиотечни единици през 2018 г. спрямо 2017 г. е 495, докато през 2022 г. спрямо 2017 г. вече е 5100 бр.

№6.1.12 Брой заглавия на учебна и специализирана литература в институционалната библиотечна система, достъпни за обучаваните в дигитален формат спрямо предишния акредитационен период

Броят заглавия на учебна и специализирана литература в институционалната библиотечна система, достъпни за обучаваните в дигитален формат спрямо предишния акредитационен период, се е увеличил приблизително два пъти от 16 за 2018 г. на 31 за 2022 г.

Q6.1.10. ВУ предоставя ресурси за информиране на студентите относно услугите в образователната, научноизследователска, художественотворческата и спортна дейности.

МВБУ предоставя ресурси за информиране на студентите относно услугите в образователната, научноизследователска, художественотворческата и спортна дейности. Създадени са необходимите условия за информационно обслужване на научноизследователската дейност чрез функциониращите към ВУ библиотечно-информационен център, компютърни зали и интернет мрежа. Съществена роля за информиране на студентите има Центърът за развитие на кариерата, чиито основни дейности се свеждат до: стимулиране на студентите за участие в допълнително практическо обучение в реална работна среда; подпомагане на студентите при намиране на работа след дипломирането; осигуряване на информация за актуализиране на учебните планове, дисциплини, курсове и теми съобразно потребностите на пазара на труда; подпомагане създаването на устойчиви механизми и възможности на работодателите за подбор на студенти и др.

Q6.1.11. ВУ създава подходящи условия за достъп (в т.ч. електронен) на студентите до административни услуги.

МВБУ създава подходящи условия за достъп, в т.ч. електронен, на студентите до административни услуги. Всички административни услуги на МВБУ от началото на периода на акредитация до момента са достъпни онлайн.

№6.1.13 Относителен дял на административните услуги на ВУ, които са достъпни онлайн%

За целия оценяван период относителният дял на административните услуги на МВБУ, които са достъпни онлайн е 100%

Q6.1.12. ВУ предоставя възможности за повишаване компетентностите на персонала за административното обслужване на студентите.

В МВБУ се предоставят възможности за повишаване компетентностите на персонала за административното обслужване на студентите. Периодично се провеждат обучения на

административните служители в следните направления: обучение и консултации от страна на ИТ отдела по дигитални компетенции (нова техника, нови програми, нови системни възможности на платформата за обучение и др.); обучение и консултации от ЦОТ, съвместно с учебна администрация и ЦДО, за промени в процесите на обслужване при изменение на функционалните възможности на платформата за електронно обучение. Предоставена е информация за 19 участия на персонала в обученията за акредитационния период.

№6.1.14 Относителен дял на лицата от административния и обслужващ персонал, участвали в програми за повишаване на компетентностите им.

За оценявания период относителният дял на лицата от административния и обслужващ персонал, участвали в програми за повишаване на компетентностите, се е увеличил от 50% за 2018 г. на 70% за 2022 година.

№6.1.15 Относителен дял от общия финансов ресурс на ВУ (вкл. средства от бюджета, проекти, дарения, платени форми за обучение и др.), за периода на акредитация, използван за подобряване на материалната и информационна база.

За оценявания период относителният дял от общия финансов ресурс на ВУ, използван за подобряване на материалната и информационна база, се е увеличил от 3,3% през 2018 г. на 4,5% през 2022 година.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 6:

1. МВБУ притежава необходимата финансова осигуреност и поддържа много добра материално-техническа база, включваща аудитории, компютърни зали, зали за провеждане на научни и други събития, кабинети, библиотека, и др. които са оборудвани със съвременни технически и комуникационни средства и прилежащия им софтуер. Създадени са всички необходими условия за работа на преподавателите и студентите. През оценявания период броят на работните места за аудиторна работа, работа в лаборатории и кабинети със специализирано оборудване, в компютърни и интернет зали, в библиотеките и др. на 100 студенти се увеличава, което се дължи главно на факта, че броят на студентите намалява. Всички специалности в МВБУ са осигурени със съвременни технически средства, необходими при обучението. За разглеждания период относителният дял от общия финансов ресурс на ВУ, използван за подобряване на материалната и информационна база, се е увеличил минимално.

2. В МВБУ обучаемите и преподавателите имат непрекъснат достъп до съвременни бази данни, осигурени чрез националния абонамент на МОН и чрез други източници. През разглеждания период ВУ има 1 платен абонамент за пълнотекстови електронни научни бази данни. Увеличен е броят на новопостъпилите библиотечни единици спрямо предишния акредитационен период. Всички преподаватели, студенти и докторанти могат да използват услугите на междубиблиотечното заемане и ресурсите на библиотеките в страната.

3. На студентите са осигурени редица благоприятни възможности за провеждането на експерименти, практики, командировки, които са съобразени със спецификата на професионалното направление и имат пряко отношение към практическото прилагане на усвоените знания. През оценявания период незначително нараства броят на работните места на 100 студенти (средно приравнен брой) в специализирани работни бази, съобразно спецификата на МВБУ.

4. МВБУ провежда политика на дигитализация на средата на обучението. Установява се, че средата за дистанционно обучение във ВУ отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 1 – 9 от Наредбата за държавните изисквания за организиране на ДФО

във висшите училища и че съобразно чл. 11 от същата Наредба се налице възможности за експорт на данни към електронната платформа на НАОА, поради което тя може да бъде класифицирана на четвърто равнище (непълно). За оценявания период всички специалности в МВБУ са осигурени с учебни пособия и ресурси в електронен формат, а относителният дял на специалностите, акредитирани в ДФО, е нараснал. Броят на заглавията на учебна и специализирана литература в институционалната библиотечна система, достъпни за обучаваните в дигитален формат, се е увеличил приблизително два пъти спрямо предишния акредитационен период.

5. За обучението на студентите и докторантите и за осъществяване на ефективна научноизследователска и административна дейност в МВБУ е осигурен лицензиран специализиран софтуер и са сключени договори с интернет доставчици. Налице е 100%-во покритие с безжичен интернет на наличната материално-техническата база.

6. На обучаваните в МВБУ е осигурен достъп до съвременна спортна база чрез договор с Общинско предприятие „Балкан“. Съобразно интересите на студентите към различните видове спорт са осигурени правоспособни треньори.

7. МВБУ не разполага и не предлага места в общежитие.

8. МВБУ осигурява подкрепяща среда, подходящи учебни ресурси и материали, и преподавателска помощ в процеса на обучение за студентите със СОП.

9. В МВБУ са създадени необходимите условия за информиране на студентите относно услугите в образователната, научноизследователска, художественотворческата и спортна дейности. Всички административни услуги са достъпни онлайн.

10. МВБУ осигурява възможности за повишаване компетентностите на персонала за административно обслужване на студентите. През оценявания период се е увеличил относителният дял на лицата от административния и обслужващ персонал, участвали в програми за подобряване на квалификацията.

СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ НА МЕЖДУНАРОДНОТО ВИСШЕ БИЗНЕС УЧИЛИЩЕ – ГР. БОТЕВГРАД

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
1. Наличие на ефективни контакти с представители на бизнеса и професионалните организации.	1. Намаляване с една трета на общия брой обучавани студенти
2. Намаляване дела на преподавателите на втори ОТД	2. Висока средна възраст на преподавателския състав, с тенденция към слабо повишение. Най-висок дял имат преподавателите над 65 години, липсват преподаватели под 30 години
3. Наличие на съвременна материално-техническа база, осигуряваща благоприятни условия за обучение, практика и професионална реализация на студентите	3. Небалансирана структура на преподавателския състав по академична длъжност
4. Увеличаване на относителния дял на	4. Незадоволителен дял на регистрираните в

специалностите в МВБУ, акредитирани в ДФО	НАЦИД хабилитирани преподаватели с наукометрични показатели
5. Пълна осигуреност на специалностите в МВБУ с учебни пособия и ресурси в електронен формат	5. Наблюдавана тенденция на намаляване на публикациите на преподавателите в страната и в чужбина, а най-голям дял в научната им продукция имат научните доклади
6. Всички административни услуги на ВУ са достъпни онлайн	

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основата на направените констатации от извършеното оценяване ПКСНУ предлага на Акредитационния съвет:

1. Да даде институционална акредитация на Международното висше бизнес училище – гр. Ботевград;
2. Да определи четвърто равнище (непълно) на средата за дистанционно обучение;
3. Да не променя капацитета от 6700 обучаеми на висшето училище.

V. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКИ

1. Да се намали средната възраст на преподавателския състав. Срок: постоянен
2. Да се увеличи дялът на нехабилитираните преподаватели. Срок: постоянен
3. Да се увеличи броят на публикациите с високо тегло, според методиката на НАОА.

Срок: постоянен

Оценка от последваща институционална акредитация на МВБУ – гр. Ботевград			
Акредитирано ПН	Оценка от последна акредитационна процедура – програмна акредитация	Общ брой обучавани студенти и докторанти към 1.07.2023 г.	Обща оценка
ПН 3.7 „Администрация и управление“	9,30	719	
ПН 3.8 „Икономика“	9,51	451	
ПН 3.9 Туризъм	9,06	147	
			9,35

Председател на ПКСНУ:

(проф. д-р Галина Младенова)